VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelma

TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNTA 6.5.2025
BUDJETTINEUVOS ARMI LIINAMAA,
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

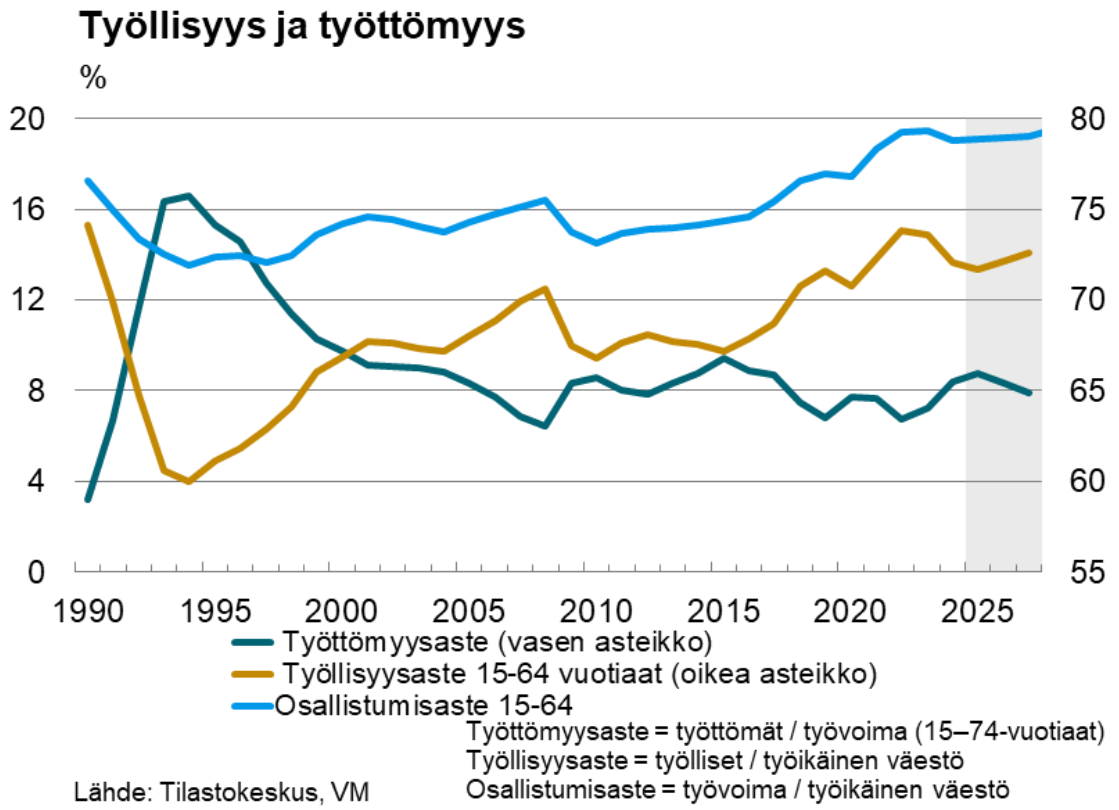
Talouden näkymät

- Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa alkuvuonna kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Ennuste on tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa.
- Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus.
- Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti ennustejaksolla.
    - BKT:n kasvun arvioidaan olevan 1,3 % v. 2025 ja 1,5 prosentin tuntumassa v. 2026–2029.
- Työllisyystilanne on heikko, mutta vuoden 2025 aikana piristynyt tuotanto kääntää työllisyyden asteittain kasvuun. Vuosina 2026–2029 työllisten määrä kasvaa ja työttömyysaste laskee runsaaseen 7 prosenttiin.

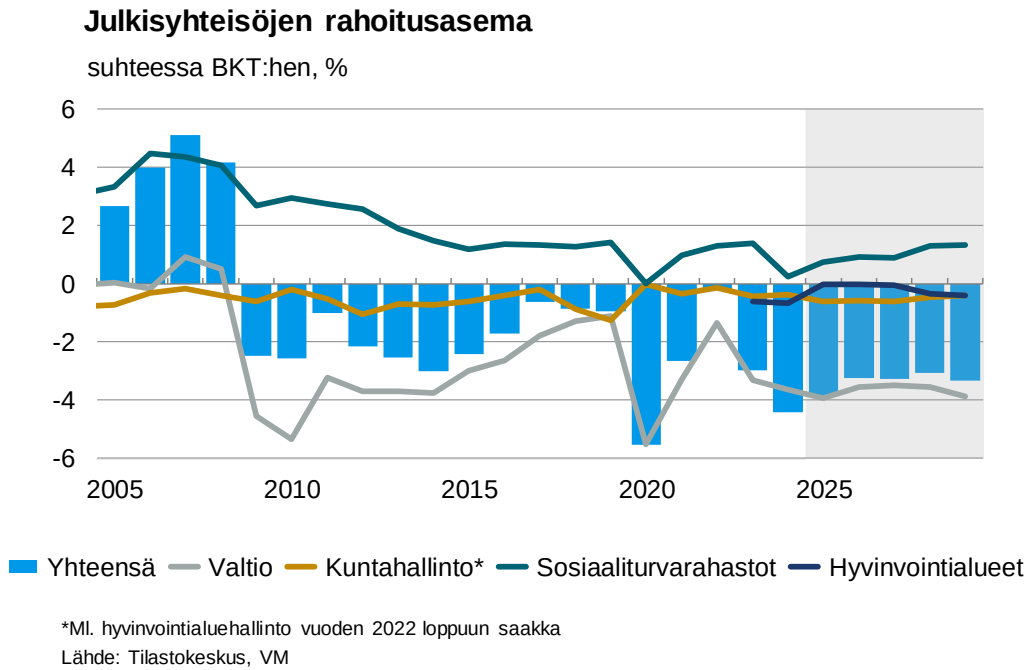
	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT:n arvo, mrd. euroa	272,8	276,2	286,0	297,5	309,0	320,2	331,1
BKT, määrän muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Pitkä korko, 10 v, %	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6

Työllisyyden käänne odottaa

- Työllisyys vähenee vielä alkuvuoden ajan mutta kääntyy sitten kasvuun.
- Maahanmuutto ja hallituksen työllisyystoimet ovat lisänneet työvoimaa, mikä on nostanut työttömyyttä, kun työllisyyden kysyntä on ollut heikkoa.

Julkinen talous sitkeästi alijäämäinen

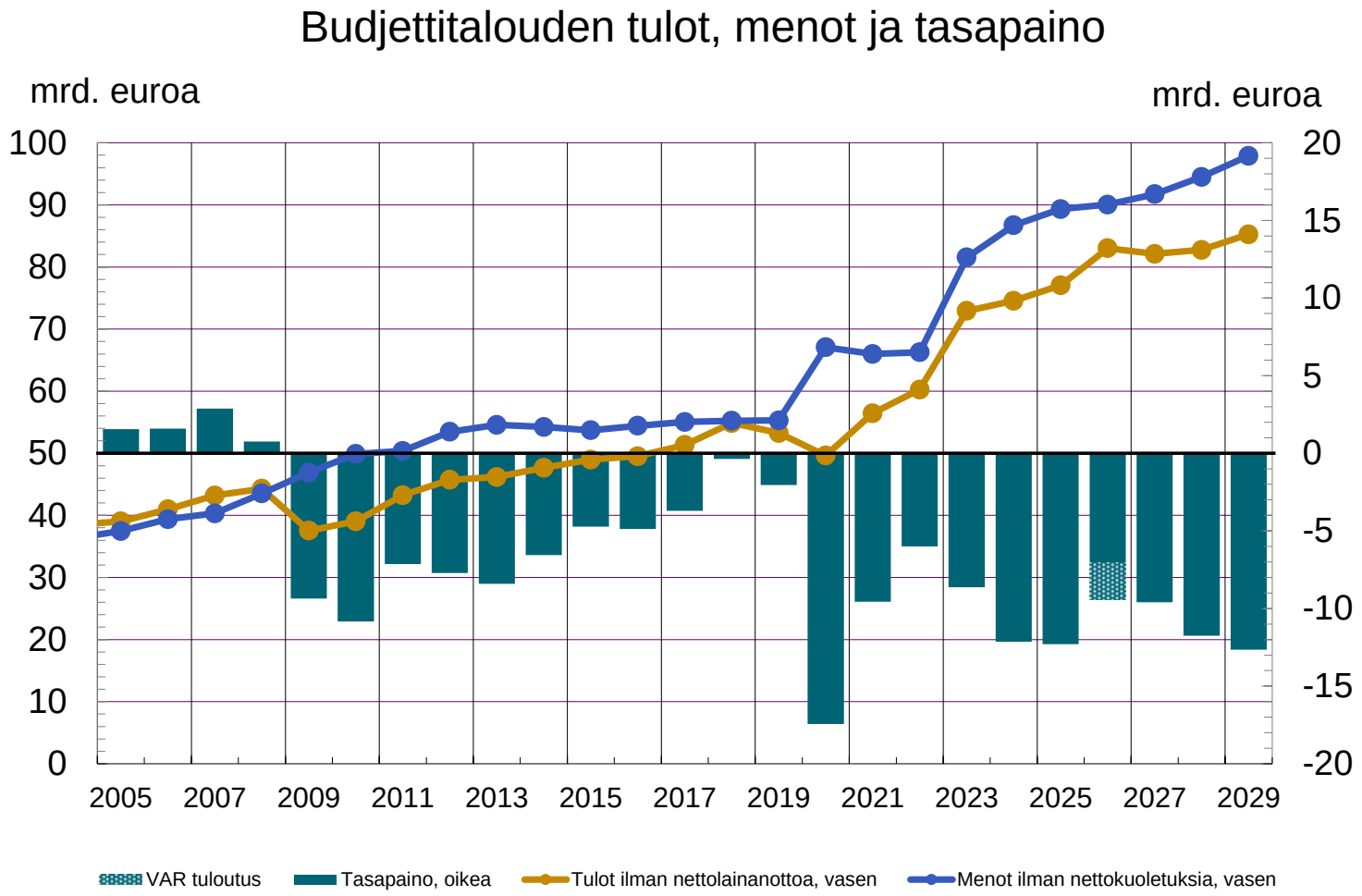
*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

- Vuodesta 2025 alkaen julkisen talouden alijäämä alkaa pienentyä, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan ja talouden suhdanne kohenee. Vuoden 2025 alijäämä on 3,8 % suhteessa BKT:hen.
- Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin, jonka jälkeen alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin v. 2029.
- Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuosina 2028 ja 2029. Tämä kasvattaa myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista.
- Julkisen talouden velkasuhde n. 90 % v. 2029.

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

- Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset. Toisaalta menoja vähentävät hallituksen linjaamat uudistukset ja menosäästöt.
  - Vuonna 2029 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan 92,1 mrd. euroon vuoden 2026 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää erityisesti puolustusmenojen kasvu, mutta myös korkomenojen nousu.
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 83,0 mrd. euroa v. 2026 ja 85,2 mrd. euroa v. 2029, josta verotulojen osuuden arvioidaan olevan 76,6 mrd. euroa. Verotulot kasvavat keskimäärin 3,2 % vuodessa.
- Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 7,0 mrd. euroa v. 2026, keskimäärin 10,7 mrd. euroa vuosina 2027—2028 ja kasvavan 12,6 mrd. euroon v. 2029.
  - Vuonna 2026 tasapainoa vahvistavat kertaluonteiset tekijät.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA I): -12,3

2026 (JTS): -9,4 (-7,0)

2027 (JTS): -9,6

2028 (JTS): -11,8

2029 (JTS): -12,6

Vuoden 2026 kertaluonteinen tuloutus Valtion asuntorahastosta ei pienennä valtion velkaa. Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi jäyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 30.4.2025

Finanssipolitiikan linja

- Hallitus on aiemmin päättänyt julkista taloutta 9 mrd. eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, jonka toimeenpanoon hallitus on sitoutunut.
  - Hallitus varmistaa päätettyjen sopeutustoimien etenemisen sovitussa aikataulussa.
- Talouskasvua tuetaan uudella mittavalla kasvupaketilla
  - Talouskasvua vauhdittavat toimet vähentävät verotuloja runsaalla 2 mrd. eurolla, kun toimenpiteiden suotuisia kokonaistaloudellisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon.
  - Kasvutoimista aiheutuvia verotulomenetyksiä kompensoidaan säästöillä ja tuloja lisäävillä toimilla. Menosäästöillä varmistetaan myös valtion menokehyksen noudattaminen. Nämä vahvistavat staattisesti arvioituna julkista taloutta vajaalla 1 mrd. eurolla.
  - Lisäksi valtion budjetista maksettavien eläkemenojen kattamiseksi tehtävää siirtoa Valtion eläkerahastosta lisätään kertaluonteisesti siten, että valtion velanottotarve v. 2027 vähenee n. 1 mrd. eurolla.

Hallitukselta uusi merkittävä kasvupaketti

- Hallitus on puoliväliriihessään päättänyt kasvuohjelmasta mm. Risto Murron työryhmän ehdotusten pohjalta.
  - Konkreettisia toimia talouskasvun vauhdittamiseksi
  - Rahoitus menoja ja verotusta uudelleenkohdentamalla
- Hallituksen monet aiemmat päätökset tukevat jo merkittävästi kasvun edellytyksiä (työllisyystoimet, investointiohjelma, T&K-panostukset jne.).
- Kasvu syntyy yrityksissä – valtio voi parantaa kasvun edellytyksiä mutta ei itse synnytä kestävää kasvua.

Puoliväliriihen kasvutoimet ja niiden rahoitus

- Hallitus päätti kasvutoimista, mm.:
  - Työn verotusta kevennetään noin miljardilla eurolla ja yhteisöverokanta alennetaan 18 prosenttiin
- Kasvutoimia rahoitetaan menosäästöillä ja veronkorotuksilla
  - Säästöt vähentävät budjettitalouden menoja n. 0,3 mrd. euroa vuodessa vuodesta 2026 alkaen
- Menosäästöjen kohdennus mm.:
  - Valtionhallintoon kohdistuva säästö 130 milj. euroa (tuottavuutta lisätään mm. digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä, normeja ja prosesseja keventämällä ja tehtäviä vähentämällä)
  - Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin noin 2 prosentin eli 75 milj. euron säästö
  - BF:n myöntämiin yritystukiin 12 milj. euron säästö (ei T&K)

TEM hallinnonalan määrärahat JTS 2026-2029

- Pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa n. 3,4 mrd. euroa ja se laskee kehyskauden lopussa n. 2,4 mrd. euroon.
  - Edelliseen kehyspäätökseen verrattuna määrärahataso nousee n. 76 milj. euroa kehyskauden alussa ja laskee n. 25 milj. euroa kehyskauden lopussa.
  - Määrärahatasoon vaikuttavat vähentävästi mm. EU:n elpymis- ja palautumisohjelman rahoituksen päättyminen, energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuen päättyminen, uusiutuvan energian tuotantotuen väheneminen ja toimintamenoihin kohdistuvat säästöpäätökset sekä yritystukien vähentäminen ja BF ulkomaantoimintojen siirtäminen UM:lle.
  - Määrärahatasoa lisäävät puhtaan siirtymän investointitukiohjelma, T&K-rahoituksen lisääminen, Ukrainaan myönnettävien vientitakuiden tappiokorvaukset.

Aiemmat ja uudet T&K-rahoituksen lisäykset tukevat kasvua

- Julkisen talouden suunnitelma sisältää vuodelle 2026 yhteensä lähes 3,2 mrd. euron ja vuodelle 2027 yhteensä runsaan 3,4 mrd. euron panostukset T&K-toimintaan.
- Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee yli 100 milj. eurolla v. 2026 yhteensä n. 735 milj. euroon ja v. 2027 valtuus nousee edelleen n. 890 milj. euroon.
- Keväällä 2025 päätetyt uudet lisäykset, mm.:
  - Pk-yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen yhteensä 30 milj. euron valtuus v. 2026–2028.
  - Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen T&K-toimintaan yht. 30 milj. euroa v. 2026 ja 54 milj. euroa v. 2027 lähtien.
  - Turvallisen ja suorituskykyisen suurteholaskennan ja datanhallinnan toimintaympäristön turvaamiseen 8 milj. euroa v. 2026 ja 10 milj. euroa v. 2027 lähtien (Tieteen tietotekniikan keskus CSC).
  - Euroopan avaruusjärjestön vapaaehtoisiin ohjelmiin 7 milj. euroa v. 2026 ja 20 milj. euroa v. 2027 alkaen.

Kotoutuminen

- Ei uusia säästöpäätöksiä, kehys sisältää viime syksynä tehdyt linjaukset.
- Momentin määrärahataso laskee 350 milj. eurosta 102 milj. euroon kehyskauden aikana.
  - Otettu huomioon perustoimeentulotuen menojen siirto STM:lle ja täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen siirto VM:lle.
  - Laskennallisen korvauksen korotus vuosina 2027-2028 kompensoimaan perustoimeentulotuesta aiheutuvaa säästöä, yht. 63 milj. euroa.
  - Laskennallisen korvauksen säästö 52 milj. euroa v. 2026.
  - Tarkentunut tarvearvio, +18 milj. euroa/v. 2026, +9 milj. euroa/ v. 2027, -14 milj. euroa /v. 2028-2029.